

Kontaktperson
Eva Leijon
Trafiktjänsten
Administration
Telefon: 08-508 269 22
eva.leijon@tk.stockholm.se

Till
Trafiknämnden 2005-08-29

Effekter av revidering av avgifter för upplåtelse av offentlig plats
Återrapportering av uppdrag

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att godkänna förslagen som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Per Aronsson

Sammanfattning

På uppdrag av gatu- och fastighetsnämnden har kontoret arbetat fram tolkningsföreskrifter för hur kioskavgifterna bör beräknas. Kontoret har studerat de avgifter som beräknats av respektive stadsdel och kunnat lokalisera olikheter i bedömningarna. Genom bifogade förslag till tolkningsföreskrifter hoppas kontoret att skiljaktigheterna åtminstone kan minimeras. De går antagligen inte helt att eliminera då handläggningen idag är spridd på 19 förvaltningar.

För försäljningsplatserna föreslår kontoret att av fullmäktige fastställd avgift debiteras på 2m², om försäljaren inte i sin ansökan angivit att man kommer att ianspråka en annan yta. Enligt kontorets uppfattning har den tidigare tillståndsgivna ytan om 1,5m² visat sig vara för liten för de flesta tillståndshavare.

Bakgrund

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 april i år att uppdra åt kontoret att arbeta fram tolkningsföreskrifter som kan komplettera den av kommunfullmäktige fastställda beräkningsgrunden för kiosker på offentlig plats. I och med att trafikkontoret får ansvar för dessa tolkningsföreskrifter ikläder kontoret sig en samordnade roll för stadsdelarnas avgiftssättning. Påpekas bör att det även fortsättningsvis är stadsdelarna som ansvarar för handläggningen och avgiftssättningen för det enskilda ärendet –

Bilaga 1. Förslag till tolkningsföreskrift för beräkningsschemat för kioskavgifter.

trafikkontoret ansvarar bara för principerna och samordning av tolkningen av dessa.

Vidare uppdrogs åt kontoret att ta fram en mätmetod för försäljningsplatserna så att dessa mäts upp lika oavsett handläggare / förvaltning som hanterar ärendet. Mätmetoden ska medföra att tillståndshavaren bara betalar för den yta som han eller hon defakto ianspråktar.

Vidare skulle Bondens Marknad och Street bedömas som lokala evenemang och avgiften sättas i enlighet med denna beräkningsgrund. Detta är redan genomfört.

Trafikkontorets synpunkter

Det är viktigt att påpeka att den kritik som uppkommit kring den reviderade avgiftssättningen för upplåtelse av offentlig plats som fastställdes av kommunfullmäktige 2004-06-07 har koncentrerats kring några få ärendetyper; kiosker, försäljningsplatser och evenemang.

De senaste åren har kontoret nyregistrerat runt 4000 ärenden per år (år 2002 c:a 4.100, år 2003 c:a 3.900 och år 2004 c:a 4.200) gällande upplåtelse av offentlig plats. Till detta kommer löpande ärenden som löper över flera år; häribland de c:a 250 kiosker som finns året runt på offentlig plats. Försäljningsplatserna utgörs av knappa hundratalet fasta platser i innerstaden. Alla dessa ärenden, uppdelade på en mängd olika typer utöver de som kritiserats, hanteras enligt detta avgiftssystem. Att stoppa hela avgiftssystemet är enligt kontorets uppfattning en väl drastisk åtgärd då de synpunkter som uppkommit gäller ett fåtal typer av upplåtelser (kiosker, försäljningsplatser och evenemang) och inte heller samtliga ärenden inom dessa kategorier.

Vad gäller Bondens marknad och Street, som är de evenemang som debatterats i massmedia, är beräkningen omgjord av stadsdelsförvaltningen enligt kontorets förslag och gatu- och fastighetsnämndens tidigare beslut, varvid problemet är löst vad kontoret erfar. Vi förslår ingen ändring av avgiftssättningen för evenemang. Enligt vad kontorets uppfattning fungerar den reviderade avgiftssättningen bra för denna ärendetyp.

För försäljningsplatsernas del är den reviderade avgiften helt enkelt en omräkning av tidigare avgift per 1,5m² till en avgift per m². Avgiften har kvarstått på samma nivå sedan 1996. Den kostnadsökning som tillståndshavaren upplever beror på att man ianspråktar en större yta än vad man tidigare haft tillstånd för men ianspråktagit på eget bevåg. Om man även fortsättningsvis ianspråktar samma yta som tidigare varit tillståndsgiven får man motsvarande avgift som tidigare. För att förenkla hanteringen bör

det dock fastställas mätregler för hur försäljningsplatserna ska mätas upp. Kontoret föreslår under "Kontorets förslag" nedan en rutin för detta.

Kritiken mot hur det av fullmäktige fastställda beräkningsschemat för beräkning av kioskavgifter slår mot enskilda kiosker har varit betydande. Stadsdelsförvaltningarnas beräkningar har visat att beräkningsschemat, utan tolkningsföreskrifter, gett markanta höjningar för vissa kiosker. Men det bör påtalas i detta sammanhang att c:a 20% av kioskupplåtelseerna fått en sänkt avgift enligt stadsdelsförvaltningarnas beräkning, samt att denna redan är genomförd. Dessa har ju givetvis inget intresse av att systemet rivs upp.

Vad kontoret erfar har kritiken mot de nya kioskavgifterna i stort fokuserat kring följande påståenden:

1. *Systemet är orättvisst eftersom det slår olika för olika kiosker. En del får sänkningar medan andra får höjningar.*

Det är sant - faktum är att det inte går att lägga ett mönster över en vilt spretande befintlig avgiftssättning och tro att ingen anpassning behövs. De tidigare befintliga avgifterna speglar ingen rättvisa. Snarare tvärtom – det är lätt att lokalisera jämförbara kiosker på vad kontoret anser jämförbara lägen som länge haft vitt skilda avgifter. Den enskilda kioskens historik förklarar varför avgiften varit lägre för en kiosk än för andra jämförbara kiosker. Det innebär dock inte att det är rimligt och försvarbart att fortsätta så.

2. *Systemet är inte direkt baserat på hur många kvadratmeter som kiosken upptar. Det medför att små kiosker missgynnas och att deras avgifter blir för höga i förhållande till stora kiosker.*

Systemet tar indirekt hänsyn till ianspråktagen yta genom faktorn "kioskutformning", där den kiosk som har sittplatser inne, eller är utformad som en liten "butik" där kunderna går in och handlar får påslag, medan en mer traditionellt utformat kioskbyggnad, med endast en "lucka i väggen" och kunderna stående utanför inte får något påslag för kioskutformning.

Kontoret valde detta system istället för en direkt kvadratmeter baserad avgift av flera skäl. Många kioskbyggnader har utformats för länge sedan utan en tanke på att en större yta skulle innebära en högre avgift – många av dessa är också placerade på platser i parker, på torg eller liknande där en större byggnad inte innebär några nackdelar för staden. Vi ville inte heller missgynna den kioskinnehavare som försökt anpassa sin kioskbyggnad till gällande arbetsmiljökrav, livsmedelshanteringskrav eller annat som driver upp ytbehovet. Vi valde istället att fokusera den del av avgiften som påverkas av ytan på de faktorer som vi anser verkar positivt på kioskens omsättning – dvs den direkta ekonomiska nytta som tillståndshavaren har av en större yta. Rätt eller fel – det kan man diskutera. Men vi är dock säkra på att ett kvadratmeter-baserat avgiftssystem skulle orsaka precis lika mycket diskussion då man ska anpassa sig till nya avgiftsnivåer och lika mycket kritik från de

kioskinnehavare som skulle känna sig ofördelaktigt behandlade. Det skulle kanske inte vara samma kioskinnehavare, men anpassningen skulle vara lika arbetsam. Inte heller ett sådant system skulle gå att smärtfritt lägga över dessa vilt spretande avgifter.

3. *Systemet innehåller fortfarande bedömningskriterier, där den avgift som sätts är beroende av den tjänsteman som fastställer avgiften.*

Detta är en nackdel – egentligen ska ju beräkningsgrunden som kommunfullmäktige fastställer vara odiskutabel och självklart gå att utan praktisera helt oberoende av enstaka tjänstemäns bedömning. Men enligt kontorets mening är detta i praktiken omöjligt att förena med andra önskvärda egenskaper som ett beräkningssystem bör ha i en stad av Stockholms storlek; en administrativt hanterbar avgiftsutformning som speglar den ekonomiska nytta eller nytta i annan form som den enskilda tillståndshavaren får genom sitt tillstånd.

4. *Systemet följer inte lokalhyresnivån i omkringliggande lokaler – slår man ut avgiften för en enstaka kiosk på de kvadratmeter den upptar så kan avgiften per kvadratmeter vara betydligt högre än kvadratmeter-hyran för en närliggande butikslokal.*

Även i hyressättning för lokaler så är det oftast så att den lilla komprimerade lokalen på den extremt bra platsen har en betydligt högre hyra per kvadratmeter än en lokal med stora ytor. Då kioskerna ligger i direkt anslutning till gångstråken har de extremt bra placeringar i förhållande till de flesta närliggande lokaler. En jämförbar situation med angränsande lokaler är svår att hitta. Några enstaka jämförelseobjekt finns, i form av små lokaler riktade direkt ut mot starkt trafikerade gångstråk. Men dessa utgör inte ett tillräckligt stort underlag för att använda om jämförelseobjekt. Detta bästa jämförelsematerialet kontoret har haft att tillgå är befintliga kioskavgifter för andra kiosker i jämförbara lägen och med jämförbara funktioner. Det är utifrån detta beräkningsmodellen är framtagen.

Enligt kontorets mening är avgiftssystemet i det stora hela bra. Men för att fungera fullt ut som det var tänkt behövs det kompletteras med tolkningsföreskrifter / dokumenterad praxis samt utbildning och samordning av de handläggare, spridda på 19 förvaltningar, som ska praktisera det.

Trafikkontorets förslag

Efter att ha begärt in de avgifter som stadsdelsförvaltningarna beräknat för samtliga kiosker har kontoret kunnat konstatera att vissa faktorer i beräkningsschemat tolkas olika. En del direkta missförstånd har lokaliserats. Utifrån detta material har kontoret tagit fram förslag till tolkningsföreskrift för kioskberäkningsschemat, samt exempel på beräkningar för en innerstadsdel och en ytterstadsdel, som bifogas detta tjänsteutlåtande, bilaga 1.

Erfarenhet visar att den tidigare ytan om 1,5 m² som tillstånden för försäljning på offentlig plats tidigare föreskrev var en för liten yta för de flesta tillståndshavare. Kontoret föreslår att man istället utgår från en yta om 2 m², om ingen yta anges i tillståndsökans. På detta sätt har Djurgårdsförvaltningen gjort. Det bör i detta sammanhang poängteras att Djurgårdsförvaltningen, enligt vad kontoret erfar, debiterar sina försäljare samma avgiftsnivå som stadens reviderade avgifter.

Kontoret vill komplettera med att den enskilda tillståndshavaren som vill nyttja en mindre eller större yta än 2 m², helt enkelt anger detta i sin ansökan, samtidigt som man bifogar en möbleringsskiss för hur man tänker ianspråkta försäljningsplatsen med olika typer av föremål. Debitering sker då på ianspråktagen yta, avrundat neråt till närmsta hel eller halv m². För de försäljningsplatser där en kioskvagn är uppställd föreslår kontoret att debitering sker i enlighet med kioskvagnens mått, vanligtvis 1,5 x 2,25 m= 3,337m², avrundat neråt till 3 m².

Enligt kontorets mening rymmer sig förslagen väl inom det beslut som kommunfullmäktige tagit, varför inget behov av nytt fullmäktigebeslut föreligger.

SLUT